

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

МАТЕРІАЛИ

96 – ї

**підсумкової наукової конференції
професорсько-викладацького персоналу
БУКОВИНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

16, 18, 23 лютого 2015 року

Чернівці – 2015

УДК 001:378.12(477.85)

ББК 72:74.58

М 34

Матеріали 96 – ї підсумкової наукової конференції професорсько-викладацького персоналу Буковинського державного медичного університету (Чернівці, 16, 18, 23 лютого 2015 р.) – Чернівці: Медуніверситет, 2015. – 352 с. іл.

ББК 72:74.58

У збірнику представлені матеріали 96 – ї підсумкової наукової конференції професорсько-викладацького персоналу Буковинського державного медичного університету (Чернівці, 16, 18, 23 лютого 2015 р.) із стилістикою та орфографією у авторській редакції. Публікації присвячені актуальним проблемам фундаментальної, теоретичної та клінічної медицини.

Загальна редакція – професор, д.мед.н. Бойчук Т.М., професор, д.мед.н. Іващук О.І., доцент, к.мед.н. Безрук В.В.

Наукові рецензенти:

доктор медичних наук, професор Кравченко О.В.

доктор медичних наук, професор Давиденко І.С.

доктор медичних наук, професор Дейнека С.Є.

доктор медичних наук, професор Денисенко О.І.

доктор медичних наук, професор Заморський І.І.

доктор медичних наук, професор Колоскова О.К.

доктор медичних наук, професор Коновчук В.М.

чл.-кор. АПН України, доктор медичних наук, професор Пішак В.П.

доктор медичних наук, професор Гринчук Ф.В.

доктор медичних наук, професор Слободян О.М.

доктор медичних наук, професор Тащук В.К.

доктор медичних наук, професор Ткачук С.С.

доктор медичних наук, професор Тодоріко Л.Д.

ISBN 978-966-697-588-4

© Буковинський державний медичний
університет, 2015

показати сплетіння біблійних й похідних від них громадянських символів, що слугують тут зображальним тлом для повноцінного розкриття образу-домінанти. Схематично, подієва структура життя Марії на пряму залежить від життя Сина Божого. Тому в структурі розгортання образів ключові події композиційної лінії відображають синхронну щодо обох важливих постатей композиційну парадигму, оскільки Матір Божа все своє життя присвятила піклуванню про сина. Шевченко у зачині називає Марію “пресвітлим раєм, святою силою всіх святих” й наскрізним у поемі є невимовна повага й пієтет до Богородиці. Проте, найперше вона є матір’ю й робить все, щоб зменшити муки сина. Авторський композиційний неологізм – епізод, де маленький Ісусик з двох полечок, які вони з Іваном Хрестителем (Івасем) знайшли на дорозі, змайстрував «хрестик», яскравий цьому приклад. Такий епічний хід є алюзією на хрест, на якому буде в подальшому розп’ятий Син Божий й символом ще з дитинства довліючого хреста над Ісусом: *Марія ще за ворітьми / Дітей зустріла, і зомліла, / І трупом пала, як узріла / Той хрестик-шибеничку. «Злий! / Недобрий чоловік, лихий / Навчив тебе, моя дитино, / Зробить оце! Покинь! Покинь!»*. Специфічною особливістю саме символу Марії є те, що практично всю палітру образів “простої” жінки у своїх творах Т. Шевченко сакралізує, тобто витворює процес канонізації символу, а образ Марії вже сакралізований Святим Письмом і слугував каноном до того. Власне тому, очевидно, автор вводить громадянський план й дещо “розводить” текст побутовими елементами зображення. Якщо розглядати символ Марії з віддаленої перспективи, то Шевченко трансформував її у збірний образ з усіх написаних ним раніше творів про долю жінки-матері. Саме тому, поему можна вважати внутрішньокобзаревим палімпсестом. Поет, розглядаючи події життя Марії, виходить найперше з гностичної версії, за якою Дух Святий прийшов до неї у вигляді архангела Гавриїла. В поемі до Іосифа приходить незваний гість, який вістить про народження месії. Біблійна інтерпретація долі Марії починається з Євангелія від Матвія та Євангелія від Луки, докладна історія її життя подана в Євангелії Іакова. Хронологія визнання Марії як біблійного архетипу припадає на IV ст, коли в працях Євсевія вона названа Богоматір’ю. Шевченко, до певної міри “грається” канонізованою історією, визнаючи існування Марії та Христа в тілі людському, але їхню тілесність супроводжує міфологічною символікою, що надає образам поліфонічного звучання й дуалістичності. До прикладу, Шевченко визначає Ісуса Христа як єдиного сина Марії та Йосипа, проте, відомо, що у них були й інші діти; у поемі зазначено, що Марія зростала наймичкою у Йосипа, однак, канонізована версія життя Богородиці оперує іншим фактажем: Марія, за обітницею своїх батьків, що довго не могла мати дітей, до 12 років була послушницею у церкві; у творі Богоматір помирає з голоду під тином (як питома українка-кріпачка), агіографічна ж література подає, що після багатьох гонінь, «охристиянення» Афону та Криту, Марія померла вдома й воскресла на третій день.

Т. Шевченко зумів об’єднати в одному творі та власне навколо образу Марії багату палітру біблійних символів й похідних від них прототипів громадянського та народнопоетичного кшталту. Поема «Марія» стало своєрідним філософським підсумком багатогранного образу жінки-матері, який впродовж усього поетичного шляху розробляв поет.

Скрицька Н.В.

УКРАЇНОЗНАВСТВО ЯК ГЕНЕЗА ТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Кафедра суспільних наук та українознавства

Буковинський державний медичний університет

Духовний потенціал українського народу – це найбагатший скарб, яким володіє кожна держава. Відродження української держави – це, насамперед, створення умов для вільного вияву духовних можливостей народу в цілому і кожного індивіда зокрема.

Феномен української культури відомий в усьому світі. Хто не знає про Т. Шевченка, І. Франка, Л. Українку, М. Вербицького, Г. Сковороду? Цей список можна продовжити ще сотнями відомих українців в різних сферах діяльності – в науці, мистецтві, державотворенні тощо. Однак, попри свою унікальність українська культура змушена була тривалий час ховатися в затінку інших культур. Впродовж століть український народ намагалися позбавити історичного минулого Польща, Литва, Угорщина, Росія, Румунія, саме тому українська культура неоднаково збереглась у містах та селах. Саме українській культурі, як і державі Україна, випала нелегка доля – вижити за будь-яких умов, не здаватися, не гнутися під впливом сильніших, а продовжувати відроджуватись та йти далі. Особливо це проявляється на тлі сьогоднішніх подій, в яких українці кров’ю скроплюють незалежність держави та самобутність нації.

Українознавство як цілісна система знань про українськість є одним із шляхів повернення народу його історичної культури в повному обсязі. Воно являється спробою допомогти громадянину України усвідомити хто ми є, ким були і ким маємо стати.

Оскільки поняття “культура” є значно ширшим феноменом і включає в себе продукти матеріальної та духовної життєдіяльності людини, то формами її вияву є мистецтво, релігія, наука, мораль тощо. Предметом українознавства є, насамперед, народна культура, тобто розуміння джерел, історичних форм та генезису сучасної української культури. Саме на основі українознавства формується особистість сучасного українського громадянина. Саме ж українознавство є шляхом до самопізнання та самотворення українства, здійснення ним своєї історичної місії. Воно органічно синтезує в собі процеси пізнання, виховання, навчання, досвіду та переростає в українотворчий процес.

Виходячи з вищесказаного, відзначимо, що українознавство є не лише теоретико-методологічною основою знань, але й входить в галузь гуманітарних, суспільно-економічних, природничо-технічних наук, а також в освіту, культуру, державне правління. Воно виступає самостійним інтегрованим чинником, що

інтерпретує ідею українськості в різних ділянках суспільного життя, а, визначаючи наукові параметри національно-державного світогляду, займає проміжну ланку у формах культури.

Таким чином, українознавство являється шляхом до самопізнання та самотворення українства, здійснення ним своєї історичної місії. Саме українознавство спрямоване на навчання та виховання особистості з високою національною, громадянською самосвідомістю, здатною бути творцем в полікультурному просторі. Адже коли нація виборює свободу та право бути вільною серед інших, то ідеї державотворення в усій різноманітності є конче необхідними для засвоєння кожною людиною. Саме українознавство має слугувати важливим дієвим чинником формування самої духовності українського народу, адже повноцінна людина повинна знати якомога більше про свій край, рідну землю, поважати її історію, народ, культурні цінності.

Соловійова Н.М.

АНТРОПОЛОГІЗАЦІЯ АНГЛІЙСЬКОГО МЕДИЧНОГО ТЕКСТУ СУБМОВ ІМУНОЛОГІЇ ТА ІМУНОГЕНЕТИКИ У ФОРМАТІ ОНОМАСТИЧНОЇ НАУКИ

Кафедра іноземних мов

Буковинський державний медичний університет

Антропоцентричний підхід щодо аналізу та подальшого вивчення процесу утворення медичної термінології в авторському спеціальному дискурсі сприяє розумінню формування наукової картини світу в рамках когнітивного термінознавства.

В сучасному англійському медичному антропоніміці широко представлена пропріальна лексика і, як об’єкт дослідження, вона привертає увагу багатьох вчених (Білецький А.А., Суперанська А.В., Уфимцева А.А.). Іменування належить до числа основних антропологічних визначень (Булгаков С.Н.), на думку Ю.Д. Апрессяна, значна частина словника мови присвячена людині. Пропріативи демонструють як феномен первинної антропологізації мови, тобто вплив антропонімів на конститутивні властивості мови, так як і феномен вторинної антропологізації, тобто вплив на мову наукової картини світу людини (Серебрянников Б.А.).

Ця теза підтверджується на прикладі вузького пласта англійської медичної спеціальної лексики, орієнтованої на понятійну сферу імунології та імуногенетики. Стосовно досліджуваних нами субмов, під антропонімом розумітимемо слово або словосполучення, які іменують спеціальне поняття і, де в якості видового означального компонента виступає власне ім’я: прізвище лікаря, вченого, пацієнта. У системі номінативних засобів термінологічної лексики цих субмов власні назви (антропоніми, топоніми, епоніми і т. ін.) свідчать про їхню значну словотвірну продуктивність, вони збагачують міжнародний термінологічний фонд і стають інтернаціональною власністю. Антропоніму, як і терміну притаманна адресна інформація, вузькопрофесійний узус, сталість ядра, мовна економія, але на відміну від терміна об’єм значень власних назв обумовлений і залежить від ужитку в різних структурно-семантичних моделях. Антропонімічні утворення належать до невмотивованих термінологічних одиниць, тому що вони не висловлюють значення поняття, звуковий комплекс, який непов’язаний прямо з їх змістом, що призводить до протиріччя з комунікативною та пізнавальною функціями мови. Відносно низька змістова ємкість антропонімів потребує заміни їх більш точними інформаційними одиницями: так недостатня словотворча валентність терміну **Chick-Martintest** уточнюється більш поширеним тлумаченням, як *проба Чіка-Мартина для оцінювання бактеріцидності речовини*.

Предметом нашого дослідження є антропонімічні утворення англійської терміносистеми імунології та імуногенетики, встановлення лексикографічної фіксації у галузевому термінологічному «Англо-російському словнику» (С.В. Сучков, 1990), де з 15000 наукових словникових статей 293 номенів з компонентом «Власне ім’я» відповідно до досліджуваних субмов. Квантитативний підрахунок щодо частотності вживання антропонімів свідчить, що їх мотивуючою основою можуть виступати конкретні опорні слова, які репрезентують вищенаведені мікросистеми і розглядаються нами за статистичним критерієм, а саме: найменування **method** (30), **technique** (29), **medium** (20), **solution** (20), **reaction** (17), **vaccine** (16), **model** (9), **factor** (8), **reagent** (8), **analysis** (1), **effect** (1), **response** (0).

Методом суцільної вибірки відібрано понад 38 термінологічних одиниць з антропонімічним компонентом на позначення поняття з мотивуючою основою **disease**; 68 словникових гнізд пропріативів, де ономастологічним базисом найменування виступає лексема **test**. За кількістю структурних одиниць антропоніми, наприклад, які об’єднані у словникову статтю **syndrome**, нараховують 45 номінацій.

У морфологічній структурі словотвірних схем побудови пропріативів домінує словоскладання (75%); переважна більшість відноситься до категорії іменників, функціонують двочленні номени, рідше вживаються три- і більше компонентні.

Багатоконцентні композити утворені за такими моделями: іменник+іменник (*Steinberg-Speiser phenomenon*); прикметник+іменник (*Indirect Coomb's test*); іменник+прикметник+іменник (*Crabar-Williams immunoelectrophoretic method*). Найбільш вживаною структурою є словосполучення: прізвище людини у родовому відмінку + мотивуюча основа (*Hinkl's Index*).

Компонентний аналіз складу антропонімів мікросистеми імуногенетики довів, що вони формують суттєвий особливий лексико-семантичний зріз субмови імунології, який розташований на периферії представленої термінологічної системи і не вступають у протиріччя з її властивостями.

Підсумовуючи вищезазначене, констатуємо, що антропологізація англійського медичного тексту субмови імунології у форматі ономастичної науки семантично мотивована, передає інформацію про певні